

δοκῶ πρὸς τοὺς πλῆκτοις συνετάσσετο ἀπχερμεφάτω, πρὸς δὲ τοὺς μεταγενετέροισι ὄριστ. μετὰ τοῦ ὄτι. Εὐαγγελ. Ματθ. 26, 51 ἢ δοκεῖτε ὅτι οὐ δύναμαι; Λουκ. 12, 51 δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμενι δοῦναι; 13, 2 δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι . . . ἐγένοντο, ὅτι . . . πεπόνθασι. Καὶ τὸ οἶσμαι ἀνελεύθη. Λουκιαν. Λεξιπ. 24 καὶ οἶσθαι ὅτι πρῶτος ἔση αὐτός. Δημ. 24 οἰηθέντος ὅτι κατὰ τὸ κοινὸν καὶ αὐτὸς συντρέχει. Ἄλεξ. 265 οἶμαι δ' ὅτι καὶ τοῖς ἐντυγχάνουσι χρήσιμόν τι ἔχει δοκεῖ ἢ γραφή. Περιεργον δὲ εἶναι ὅτι, τῆς κανονικῆς τοῦ ἀπχερμεφάτου χρήσεως; ὅσημέραι σπανιωτέρως καθισταμένης, ἢ σόλοικος αὐτοῦ χρήσις ἐν ταῖς πλαγίαις ἐρωτήσεσιν ἀναφάνεται ἀντὶ τῆς ὑποκτικ. ἢ τῆς εὐκτικ. Θεοφαν. 265, 17 ὁ δὲ Χοσρόης ἠπόρει τί δρᾶται (ἀντὶ δράσειε), 435, 5 ἀποροῦντες τί εἰπεῖν πρὸς τοῦτο (ἀντὶ εἴπωσι). Προδρ. 4, 2 οὐκ εἶχον ὄν . . . τὸ τί προσαγαγεῖν σοι (ἀντὶ προσαγάγοιμι). Καὶ τὸ τοῦ Εὐαγγελ. Ματθ. 8, 20 οὐκ ἔχει πού τὴν κεφαλὴν κλίνει σόλοικος ἀντὶ κλίνει, ὡς καὶ φέρεται ἐν τισι κώδιξιν. (Πρβλ. Κ. Κόντον ἐν Γλ. Παρατηρ. σ. 495—499). Ἐκ τῆς ἀναλύσεως ταύτης τοῦ ἀπχερμεφ. ἀπὸ τοῦ 1^{ου} αἰῶνος εἶδε τὸ φῶς καὶ τὸ σύνηθες θά=θά.λε.ι.ῖ.να, θέ.λε.ι.ν.ά, θέ.ν.ά, θά.

Μ. Γ. ΚΕΦΑΛΑΣ.

(Ἀκολουθεῖ).

ΟΙ ΓΑΛΛΟΙ ΕΝ ΔΑΧΟΜΕΝΗ

Ἐν τῇ ἀκτῇ τῆς Ἄνω Γουβίνεας καὶ ἀκριβῶς ἐν τῇ βορείῳ περὶ τῆς ἐν τῇ δυτικῇ Ἀφρικῇ ὁμωνύμου κόλπου, ἐν τῷ τμήματι περίπου ἐκεῖνῳ τῶν ἀκτῶν τῆς δυτικῆς Ἀφρικῆς, ὅπου εἶχαν ἀποτελέσει μικρὸν μετὰ τὸ 1453 τὸ νοτιώτερον ὄριον τῆς πυρετώδους ἐνεργείας τῶν πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ πρίγκηπος Ἐρρίκου πορτογάλλων θαλασσοπόρων, πρὸς τὴν χώραν δὲ τῶν Ἀσαντῆ ΒΔ καὶ τὴν ἀκτὴν τῶν ἀνδραπόδων πρὸς νότον, εὐρηται χώρα ἄγνωστος μὲν ἐντελῶς ὑπὸ τὴν χωρογραφικὴν αὐτῆς ἐποψίν, ἀ τε ἀνεξερευνητος τὸ πλεῖστον καὶ μετ' ἀνεξερευνητῶν χωρῶν πρὸς Β γενηζήσονται, πασίγνωστος ὅμως ὡς ἐκ τῶν τελευταίων περιπλοκῶν αὐτῆς μεθ' ἐνὸς τῶν πρωτίστων τῆς Εὐρώπης κρατῶν, μετὰ κράτους, κρατοῦντος ἐν χερσὶ τὰ σκῆπτρα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν φώτων.

Ἡ Δαχομένη, πλουσία καθ' ἑαυτὴν χώρα, φύσει εὐφορος εἰς τρόπον ὥστε τὸ ἔδαφος νὰ μὴ ἔχη οὐδὲ τὴν ἐλάχιστην ἀνάγκην λιπάσματος καὶ οὕτω φύσει ὑποδοθηθεὶς τὴν περὶ μέλησιν τοῦ οὐσιώδους γεωργικοῦ στοιχείου τῆς κτηνοτροφίας, εἶναι τελεματώδης καὶ ὑγρὰ ἀλλὰ καὶ κατὰ φύσιν συνεπῶς καὶ δασώδης, τῶν δασῶν αὐτῆς περιλαμβανόντων κολοσσιαῖα δένδρα ἐξ ἐνὸς κομποῦ τῶν ὁποίων ἀποβαίνει δυνατὴ ἢ κατασκευὴ μονοξύλου, χωροῦντος 60—70 προσώπων αἰ ὑψικέρηνοι αὐτοφρεῖς μανόλιξι, μετὰ τῶν δίκην

λευκῶν περιστερῶν ἐπὶ τῶν κλάδων αὐτῶν ἀπείρων λευκῶν μυροβόλων ἀνθῶν διαχέουσι μεθυστικὰ ἀρώματα, ἄτινα ὁμοῦ μετὰ τῶν ἐκ τῶν ἀπείρων πορτοκαλλεῶν καὶ λεμονεῶν καὶ πλείστων ἄλλων παραπλησίων δενδρουλλίων διαχουμένων μύρων, βαλσαμώδη τὸν ἀέρα καθιστῶντα, μυρορρυτον καὶ θαλερὰν τὴν ὅλην χώραν ἀπεργάζονται. Φοίνικες καὶ βανάναι καὶ γεώμηλα καὶ πέπωνες καὶ πλείσθ' ὅσα ἄλλα πρόχειρον παρέχουσι τροφήν τοῖς Δαχομαίοις, οἵτινες ἐπ' ἐλάχιστον γινώσκουσι τὴν κρεοφαγίαν καὶ οἵτινες ὡς κύριον ἐνασχόλημα ἔχουσι τὴν διὰ τῆς γεωργίας ὑποδοθήσιν μόνον τῆς μεγάλης παραγωγικότητος τῆς χώρας αὐτῶν, τὴν διεξκαγγήν τοῦ μόνου αὐτῶν ἐμπορίου τοῦ φοινικελαίου, τὴν ὑφαντικὴν, χρησιμοποιοῦντες τὸν ἐν τῇ χώρῳ φυόμενον βάμβακα πρὸς ὕφανσιν ὑφασμάτων δι' ἰδίαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χρῆσιν, ὑφασμάτων, εἰς ἃ κατὰ προτίμησιν τὸ κυκνοῦν καὶ τὸ ἐρυθρὸν δίδουσι χροῦμα καὶ τὰ τοιαῦτα ἄλλ' οὐδ' ἐν ταῖς μεταλλουργικαῖς ὑστεροῦσι τέχναις διότι καὶ ὡς δεξιοὶ χρυσοχοοὶ περιγράφονται καὶ ὡς ἐπιτήδειοι σιδηουργοί. Ἄν ἤδη προσθέσωμεν εἰς ταῦτα καὶ τὰ φυσικὰ πλεονεκτήματα καὶ μειονεκτήματα τῶν Δαχομαίων, γνησίων μαύρων, βραχυσῶμων, ρωμυλέων, θαρραλέων, καρπερικῶν, ἀκαμάτων καὶ εἰς ἄκρον εὐκινήτων, ἀλλὰ καὶ δολίων μετ' ἰδιαζούσης δὲ πρὸς τὸ κλέπτειν τάσεως, φετιχιστῶν δὲ τὸ θρησκειμα καὶ ἥμιστα ὑπὸ κοινωνικὴν ἐποψίν προσηγμένων, ἀντὶ ἐνδυμασίας τὴν ὄσφιν μόνην περιζωννύοντων, ἐν οὐδενὶ δὲ τιθεμένων, τάς γυναίκας, ἀς δι' ἀγορᾶς μόνης προσκτώνται, ὅν τρόπον καὶ εἰς οὐδὲν λογιζέται ἡ ζῶη καὶ περιουσία αὐτῶν πρὸ τῆς θελήσεως τοῦ υπερτάτου αὐτῶν ἄρχοντος, ἂν ταῦτα λοιπὸν προσθέσωμεν ἡμιτελῆ καὶ πάλιν θὰ ἔχωμεν αὐτῶν εἰκόνα, ἣτις συμπληρωθήσεται μόνον διὰ τῆς προσθήκης καὶ τοῦ κυριωτέρου στοιχείου τῆς βαρβαρότητος αὐτῶν. Τὸ στοιχεῖον τοῦτο εἶναι τὸ τοῦ αἰσθητάτος τῆς σκληρότητος καὶ θηριωδίας, οἷον καταφάνεται ἐν ταῖς ἀνθρωποθυσίαις, ταῖς ἀνθρωπίνους ταύταις ἐκατόμβαις, αἵτινες θεωροῦνται παρὰ τοῖς Δαχομαίοις ὡς ἡ μόνη ἐμπρέπουσα τιμὴ κατὰ τὸν θάνατον ἀτόμου, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τοιούτων θυμάτων ἀξίαντος ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑπὲρ οὗ θυσιασθήσονται νεκροῦ. Ἐπόμενον λοιπὸν ἦτο ὅτι εἰς τρισχιλίαις πολλαῖς ἀνέρχοντι αἱ τοῦ βασιλέως σύζυγοι, ἀφοῦ εἴθισται αἱ πλείστα τῶν συζύγων τούτων νὰ θυσιαζῶνται κατὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ πρὸς τιμὴν τοῦ μεταστάντος. Ἄλλως οὐδεμίαν ἐπίσημον παρέρχεται τελετὴ ἄνευ ἀνθρωποθυσίας. Ὅπόσον δὲ τέρπεται ὁ Δαχομαῖος ἐν τῷ βδελυκτῷ τούτῳ θεάματι τῆς τοῦ ὁμοίου καὶ πλησίον αὐτῷ ἐξοντώσεως, τεκμήριον αὐτῆ αὐτῆ ἢ διακόσμησις τῶν τοῦ ἀνακτόρου τοίχων δι' ἀνθρωπίνων κεφαλῶν ὡς καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἐκ κρανίων πίνει ὕδωρ ὁ βασιλεὺς, ᾧ τινι οἱ αὐλικοὶ καὶ λοιποὶ ἐν στάσει, πληρέστατα πρὸς τὴν ἀγριότητα αὐτῶν ἀνταποκρινόμενῃ, τετραποδίζοντες καὶ ἔρποντες μόνον προσπελάζουσιν.

Ἦτο λοιπὸν δυνατὸν, λαός, ὑπὸ τοιαύτας συνθή-
κας ἀναπτύξεως εὐρισκόμενος ἐν τῇ ἐσχάτῃ δὲ τοῦ
πολιτισμοῦ βαθμίδι παραχμένων, νὰ συμβιβασθῇ μετὰ
κράτους, κραταιοῦ καὶ πεφωτισμένου, ἄλλης δὲ νὰ
τύχη ἀπαντήσεως κατὰ τὴν ἀγέρωχον στάσιν τῶν
ἰθυντόρων αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς ἰπ-
ποτικῆς Γαλλίας ἢ τῆς διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου λίαν
ἄλλως συνετιστικῆς;

Ἦτο δυνατὸν ἵνα, τὴν ἐπιούσαν αὐτὴν τῆς ὑπο-
γραφῆς συνθήκης, ὑποδέχεται ὁ ἀφρικανὸς ἡγεμὼν
τοὺς ἀντιπροσώπους ταύτους οὐχὶ ὑπὸ τὸν ἐμπρέ-
ποντα αὐτοῖς τίτλον, ἀλλ' ὑπὸ τύπον ὥστε νὰ νομι-
ζωσιν οἱ ὑπήκοοι αὐτοῦ, ὅτι ἐκ τοῦ κέντρου αὐτοῦ
τῆς Εὐρώπης προσῆλθον οἱ λευκοὶ ἵνα υποβάλλωσι τὰ
σέβη αὐτῶν τῷ τῶν Ἀμαζόνων ἄρχοντι; Ἡ γαλλικὴ
σημαία ἐξυβρίσθη· ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις ἀπεφάσισε
τὴν ἐκδίκησιν τῆς ἀφρικανικῆς ταύτης σκαιότητος,
τὸ δὲ δημόσιον ἐν Γαλλίᾳ φρόνημα ἐξηγέρθη ὑπὲρ
τῆς διατηρήσεως τῆς τιμῆς τῆς ἐθνικῆς σημαίας καὶ
ἡ Γαλλία ἀνέσθιεν εἰς χεῖρας δεξιῶν, φλεγματοῦδους
καὶ εἰδικώτατα πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν συναρμοζομέ-
νου ἄξιωματικοῦ, τὴν εἰς Δαχμοαίην ἐκστρατείαν.
Ὁ ἄγγλος οὗτος τὴν καταγωγὴν, ὑποστρατήγου
δὲ βαθμὸν ἤδη φέρων Δόδ, τὴν στρατηγικὴν σύνεσιν
μετὰ τοῦ ἀγγλικοῦ συνενῶν φλέγματος, θαρράλλως
δ' ἐπὶ τὸ ἔργον χωρήσας, τρισὺς ἀπέδωκεν εἰς τὴν
ἐπιστήμην τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὴν ἰδίαν χώραν ὑπε-
ρεσίας: εἰς τὴν ἐπιστήμην μὲν διότι, συνεπεῖχε τῆς
ἐκστρατείας, ἣν ἐπεχείρησε, διατρέξας ἄγνωστον
κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον χώραν, νέον διήνοιξεν
ἔδαφος εἰς μεταγενεστέρως ἐρεῦνας καὶ ἀσφαλεστέρως
κατέστησε τὴν πρὸς τὰ ἀνατολικώτερα καὶ τὰ βό-
ρεια διερευνησὴν τῶν γειτνιαζόντων τῇ Δαχμοῖ ἄ-
γνώστων μερῶν, δικαίως οὕτω δημιουργῶν τῷ ὄνο-
ματι αὐτοῦ ἐμπρέπουσαν αὐτῷ θέσιν παρὰ τῷ τοῦ
Φαιδέριπ καὶ τοῖς ὀνόμασιν ὀλοκλήρου χορείας τῶν
Γάλλων, ὅσοι οὕτως ἢ ἄλλως ἐν τῇ Δ. Ἀφρικῇ ἐνήρ-
γησαν· εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, διότι ὅποιαιδῆποτε
κἂν ὑπῆρξαν αἱ ἀφορμαὶ τῆς ἐκστρατείας ταύτης
ἀναποφεύκτως ἐν τῶν κυρίων ἀποτελεσμάτων τῆς
ἐκστρατείας αὐτοῦ ἔσται ἡ ἀπόσπασις χιλιῶν ὄλων
ἡμιχρῶν ἀπὸ τῆς ὁμότητος τῆς ἐλαφρᾶ τῇ καρδίᾳ
καὶ ὑπὸ τὸ πρόσχημα τελείσεως θεαρέστου πράξεως
διενεργουμένης ἀνθρωποθυσίας καὶ ἡ εἰς τὰς τρίβους
τῆς ὑπερόχου κοινωνικῆς μορφώσεως καθοδήγησις
μυριάδων ψυχῶν, βεβυθισμένων ἤδη εἰς τὸ σκότος
τῆς δεισιδαιμονίας καὶ βαρβαρότητος· εἰς τὴν χώραν
αὐτοῦ τέλος διότι, νικηφόρος χωρῶν μετὰ τῶν ἀπα-
ραμίλλου στρατιωτικῆς καρτερίας ἀνδρῶν αὐτοῦ,
ὑπερνικᾶ μύρια ὅσα τοπικὰ προσκόμματα ὡς καὶ
σκοπῖμως παρεμβαλλομένας αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἐν Εὐρώ-
πῃ ἀντιπάλων δυσχερείας — ἀντιπάλων παραγνωρι-
ζόντων τὰς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς χριστιανικῆς
μορφώσεως ἀπαιτήσεις, τεκμηριούντων δὲ διὰ τῆς
ἐπιμέμπτου καὶ ἡμιστά τιμητικῆς αὐτῶν πολιτείας,
ὅπόσον ἐπιπόλαιος καὶ ἐπιπλαστος εἶναι πολλάκις

ἡ μόρφωσις, ἐν χώρῳ, θεωρουμένας ὡς σχολαῖς καὶ
φωτωρίοις τῶν παιδείας καὶ ὑπερόχου ἀναπτύξεως
δεομένων — καὶ ἐπὶ πτωμάτων πατῶν εἰσδύει εἰς
τὴν Κάναν ἢ Καναμίαν, τὴν ἱεράν ταύτην πόλιν
καὶ κατοικίαν τῶν φετιγιστῶν ἱερέων, καταλαμβάνει
τὰ ἐν αὐτῇ λαβυρινθοειδῆ τοῦ Μπεχανζὲν ἀνάκτορα
καί, εἰς οὐδὲν λογιζόμενος καὶ αὐτὰς τὰς φοβερω-
τέρας τῶν ἀνδρῶν πολεμιστριάς, ἀφικνεῖται πρὸ τῆς
εὐρείας καταφύτου δι' ἐκατέρωθεν λεωφόρου, δι' ἧς,
ὑπὸ μαγευτικώτατην φυσικὴν καλλονὴν προσλαύνων,
πληττεῖ ἐν αὐτῇ τῇ πρωτευούσῃ τὸ ἐπὶ πτωμάτων
ἰδρυμένον βασιλεῖον καὶ ἀποσπᾷ οὕτω διὰ τὴν ἰδίαν
χώραν εὐρὺ ἔδαφος ἑτοιμον πρὸς παντοδαπὴν καλ-
λιέργειαν καὶ διαμύρφωσιν ἐπ' ἀγαθῶ νικητῶν τε
καὶ ἡττημένων.

Ἄλλ' αἱ ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος ὑπηρεσίαι τοῦ
ἐξόχου τούτου μαχητοῦ ὑπερόχον ἐν τῇ ἱστορίᾳ θὰ
καταλάβωσι θέσιν, ὅσῳ διὰ τῆς ἐκστρατείας ταύ-
της ἀδύνατον νὰ ληθῇ ὅτι ἀποικιακὴ ἐνεργεῖται
ὑπὸ τῆς Γαλλίας πολιτικῆ, τοῦ γαλλικοῦ δημοσίου
ἀρχῆθεν ὑπὲρ τῆς διασώσεως τῆς τιμῆς τῆς γαλλικῆς
μόνον σημαίας διατεθέντος καὶ οὐδαμῶς εἰς ἔδαφικὰς
κατακτήσεις ἀποσκοπήσαντος. Ἄλλως πολλάκις ἐν
τῷ τύπῳ διετυπώθη ὅτι ἀρκοῦσι τῇ Γαλλίᾳ αἱ το-
σαῦται αὐτῆς ἀποικίαι, αἱ ἐξαιρέσει τῆς Ἀλγερίας
πληγᾶς μόνον καὶ δαπάνας αὐτῇ προκαλοῦσαι, μα-
κρὸν δ' ἀπαιτοῦσαι χρόνον ἵνα, εἰς ἣν καὶ ἡ Ἀλ-
γερία σήμερον περιωπὴν ἀναγόμεναι, ὑποδοθηθῶσι
κατὰ τι τὴν μητρόπολιν. Καὶ οἱ ὑπὸ τὴν ἔποψιν
δὲ τῆς μεταναστεύσεως διακρίσις τοῦ γαλλικοῦ ἀπὸ
τῶν γειτόνων αὐτῷ λαῶν συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τὰ
κρεῖττω μᾶλλον διαρρηθμίσεως τῶν κεκτημένων ἢ
τῆς προσθήκης νέων ἀποικιῶν. Οὕτως ἂν πυρὶ καὶ
σιδήρῳ οἱ τοῦ Δάν, τοῦ βορείου δηλονότι τριτημορίου
τῆς Δαχμοῖ ἄρχοντες, τὰ τῆς κεντρῶς καὶ νο-
τίου Δαχμοῖς φύλα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ λήξαντος
αἰῶνος καταβαλόντες, κατακτητῶν δίκην μέχρις αὐ-
τοῦ τοῦ Ὁκεανοῦ προσεπέλασαν, οἱ νῦν ἐκ τοῦ αὐτοῦ
Ὁκεανοῦ προσερχόμενοι καὶ διὰ τῶν φώτων τοῦ νεω-
τέρου πολιτισμοῦ τεθωρακισμένοι, τὴν ἀντίστροφον
δὲ ἀκολουθοῦντες ὁδόν, πυρὶ καὶ σιδήρῳ ἐπίσης τὴν
εἰς αὐτὴν τὴν πρωτεύουσαν τῆς χώρας ἄγουσαν δια-
νοίξαντες, ἔπραξαν τοῦτο πρὸς τιμωρίαν μᾶλλον καὶ
καυτηριασμὸν τῆς ἐν οὐ παικτοῖς σκαιότητος, καθο-
δήγησιν δὲ μυριάδων ἀτυχῶν πλασμάτων εἰς τὰς
τρίβους τῆς θρησκευτικῆς, κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς
μορφώσεως, ἐξυπηρετουμένου οὕτω τοῦ καλῶς ἐν-
νοουμένου πολιτισμοῦ, ἐφ' ᾧ ἀείποτε διεκρίθη καὶ
διακριθήσεται ἡ ἰπποτικὴ Γαλλία. Οὕτως, ὃν τρό-
πον ὁ βασιλεὺς Δαχμοῖ, ὡς λέγεται, ἐπιθυμῶν ν' ἀ-
παθανάτιση τὴν μνήμην τοῦ ἰδίου αὐτοῦ πατρὸς,
καταλαβόντος τῷ 1727 τὴν χώραν, ἐφ' ἧς τὸ τοῦ
Μπεχανζὲν βασιλεῖον ἱδρύται, ἐθύσασε 350 ἀνδρας
καὶ γυναῖκας, σημεῖώσας οὕτω διὰ τοῦ ὀνόματος αὐ-
τοῦ τὴν βδελυρωτέραν ἐποχὴν, ἐφ' ἧς ὡς θεσμός
πλέον τὸ τῶν ἀνθρωποθυσιῶν ἔθιμον ἐν τῇ χώρᾳ

ἐπεκράτησεν, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ κατὰ κληψίς τοῦ περιπέστου χρυσοτεύκτου θρόνου τοῦ Μπεχανζέν ὑπὸ τοῦ γάλλου στρατηγοῦ καὶ ἡ ἐξ Ἀβομέης εἰς Πόρτο Νόβον ἀποστολὴ αὐτοῦ, ἵνα ὡς δῶρον τῷ φίλῃ τοῖς νικηταῖς φρονοῦντι βασιλεῖ Τόφα προσενεχθῆ, θ' ἀποτελέσῃ πιθανῶς ἀρετηρίαν νέου βίου τοῦ ἡμιχρῖου ἀλλ' εὐφροῦς τούτου λαοῦ καὶ σελίδα αἰσιωτέρας ἐποχῆς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Δαχομῆς.

Γ. Κ. Α.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΕΡΩΣ

ὑπὸ Paul Bourget*.

Παρά τὴν στενοχωρίαν τῆς πρώτης ἡμέρας—ἴσως μάλιστα ἐνεκα ταύτης—ὁ Λαυρέντιος τὸ δευτερον ἐπισκέψατο τοὺς ἐν τῇ ὁδῷ Βαλζάκ, εἶτα τὸ τρίτον, εἶτα καὶ τὸ τέταρτον, ἐάν δὲ ἡ περιέργεια νὰ κατανοήσῃ τὸν χαρακτῆρα τῆς κυρίας δὲ Βέλδ ἐν ταῖς πρὸς τὸν Γεράρδον σχέσεσιν αὐτῆς διετηρεῖτο ἐν αὐτῷ ζωηρᾷ, ἥδη ἤρξαστο νὰ μίγνηται αὐτῇ καὶ ἀρκούντως σπουδαία δόσις τῆς συγκεχυμένης ἐκείνης συμπαθείας, ἡ ὅποια εἶναι δείγμα τῆς γενέσεως διαρκῶν αἰσθημάτων. Τὰ αἰσθήματα μάλιστα ταῦτα ἐντὸς ὀλίγου προσέλαβον τοιοῦτον χαρακτῆρα ὥστε, ἐάν ὁ Ἥλιος κατῆρχετο εἰς τὰ βλάητα τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ μὴ ἠμολογήσῃ τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ. Μετὰ τὴν δευτέραν ὅμως περίοδον τοῦ βίου, ὅταν ὁ ἄνθρωπος δὲν διαγράφῃ ἐαυτῷ προγράμματα πάθους, τὰ ὅποια εἶτα πραγματοποιοῦν ἐκ καθήκοντος, δὲν εἶναι σπάνιον νὰ σχηματίξῃ τις ὅπως ἐναντίας φαντασιώδεις ἰδέας ἐπὶ τῶν αἰσθηματικῶν σχέσεων, ἃς συνδέει. Ὡς ἐν τῇ ἐφηβικῇ ἡλικίᾳ ἐνομιζόμεν αἰωνίας τὰς στιγμιαίας ἐντυπώσεις, κατὰ τὴν παρέλευσιν τῆς πρώτης νεότητος, νομίζομεν ὅτι οἱ ἔρωτες ἡμῶν εἶναι ἦσαν ἐπίμονοι τῆς πραγματικότητος. Ὁ Ἥλιος ὅμως ἦτο λίαν αὐστηρὸς ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς φιλίας εἰς τρόπον ὥστε θεώρει ἐαυτὸν ἀνίκανον νὰ ἀγαπήσῃ δι' ἐρωτικῶν αἰσθημάτων τὴν ἐρωμένην φίλου εἰσαγαγόντος αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν του καὶ δεικνύοντος αὐτῷ ἀπερίοριστον ἐμπιστοσύνην. Φεῦ! πόσον ἀνεπαίσθητος καὶ πόσον κατασπαρμένη ἄνθεσιν εὐώδεις ἐστὶ ἡ κλιτύς, ἡ ὅποια ἄγει ἡμᾶς ἐκ τῆς συμπαθείας, πρὸς ἀγχίστροφον πνεῦμα γυναικός, εἰς τὸ πρὸς αὐτὴν πάθος! Ἀργότερον—ὅταν ὁ κακὸς δαίμων κατακλύσῃ ἡμᾶς ἐξ ὀλοκλήρου, ἐν τῇ γεννωμένη οἰκειότητι ἡμῶν πρὸς ἐκείνην, ἣν οὐδέποτε ὠφελοῦμεν ν' ἀγαπήσωμεν ἀναγνωρίζομεν τὴν ἐνοχὸν ἡμῶν ἐρωτικὴν μέθην. Μετ' ὀκτῶ ἐβδομάδας ὁ Ἥλιος Λαυρέντιος, ὅστις βαθυηδὸν παρεσύρη εἰς βαθμὸν ὥστε καθ' ἐκάστην νὰ

βλέπῃ τὴν κυρίαν δὲ Βέλδ, δὲν ἠδύνατο ἔτι ν' ἀναμαρτήσῃ τὴν θέσιν, ἣν ἡ γυνὴ ἐκείνη κατέσχεν ἐν τῇ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης κενῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Ἐγίνωσκε καλῶς ὅτι δὲν ἔστενοχωρεῖτο πλέον, ἐγίνωσκεν ὅμως ἐπίσης ὅτι ἀντὶ τὰ σπουδάζῃ καὶ μελετᾷ ὡς παρατηρητῆς τὴν κατάστασιν τῆς Κλάρας καὶ τοῦ Γεράρδου, ἀπεδέχετο αὐτὴν ὡς ἦν καὶ εὕρισκετο, μεθ' ὅλων τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν ἐλλείψεων αὐτῆς. Ἀλλ' ἐν ποίᾳ γωνίᾳ τῆς ἐκνεναυρισμένης καρδίας αὐτοῦ θὰ εὕρισκε τὴν δύναμιν ν' ἀντιστῇ εἰς τὴν ἐλκυστικότητά, ἣν ἐξήσκει ἐπ' αὐτοῦ ἡ εἰσπνοὴ τῶν σχεδὸν ἀύλων ἐκείνων ἀτόμων, ἅπερ ἀποτελοῦσι τὴν ἀτμοσφαίραν καὶ οἶονεὶ τὸ φυσικὸν καὶ ἠθικὸν ἄρωμα μιᾶς γυναικός—ἀτόμων λεπτοτάτων, τὰ ὅποια περιεπτάμενα περὶ τὴν Κλάρην ἐκλύπτον καὶ περιέβαλλον αὐτόν, τὸν φιλοσοφοῦντα, διὰ νύκτας θείας καὶ ἡδονικῆς;

Ἀπὸ τῶν πρώτων ἐπισκέψεων αὐτοῦ, εὕρισκεν αὐτὴν σχεδὸν πάντοτε μόνην καὶ δὲν ἐξεπλήσσετο λίαν διὰ τοῦτο, μαντεύων ἥδη ἀρκούντως τὰς ἐνδομύχους σκέψεις αὐτῆς ὥστε νὰ κατανοήσῃ οἶαν δυσχέρειαν ἐδοκίμαζε γυνή, υπερήφανος ἀλλὰ πεπτωκυία, περὶ τὴν σύναψιν τῶν νέων αὐτῆς σχέσεων. Βραδύτερον ἔμαθεν ὅτι ἐδέχετο κρύφα τὰς πρωίας μίαν τῶν φίλων αὐτῆς τῆς ὑψηλῆς κοινωνίας μείνασιν πιστὴν μεθ' ὅλας τὰς προλήψεις τὰς ὅποιας ἔχει ἡ ὑποκρισία τῶν αἰθουσῶν διὰ τὰ δεδηλωμένα σφάλματα. Ὁ Ἥλιος ἔμαθεν ἐπίσης ὅτι ὁ Γεράρδος ἐδοκίμασε νὰ εἰσαγάγῃ ἐν τῇ ἐγκαταλελημμένη ἐκείνῃ φωλεᾷ δύο τῶν ἀρχαίων αὐτοῦ συναδέλφων. Εἶχον ὅμως ἀπκρέσει εἰς τὴν Κλάρην συνεπιεῖχ τινῶν τῶν μὴ διακαρινόμενων ἐκείνων σφαλμάτων ἐν τῇ συμπεριφορᾷ, σφαλμάτων ἐπὶ τοῖς ὅποιοις αἱ γυναικες καθίστανται μᾶλλον εὐαίσθητοι ὡς ἐκ τοῦ λεπτεπιπέτου τῆς μὴ ἐπισημοποιημένης κοινωνικῆς αὐτῶν θέσεως. Εἶχε λοιπὸν καταστήσει νὰ ζῇ μόνη ἐν τῇ σιγῇ τοῦ πολυτελοῦς ἐκείνου μικροῦ μεγάρου, σχεδὸν ἄνευ οὐδεμιᾶς σχέσεως, διότι μόλις ἠδύνατο νὰ δώσῃ τις τὸ ὄνομα τοῦτο εἰς τρία ἄτομα γηραλαία, ἅπερ ἦσαν μεμακρυσμένοι καὶ πτωχοὶ συγγενεῖς αὐτῆς, ἦτοι εἰς μίαν χήραν καὶ δύο γέροντας ἀγῆτους, οἱ ὅποιοι ἐπιπτον ὡς ἀερόλιθοι, ἀπαξ μὲν τῆς ἐβδομάδος, ἀλλὰ πάντοτε κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν Γεράρδον δὲν ἀπητοῦντο μεγάλοι προσπάθειαι ὅπως κατανοήσῃ τις ὅτι ἀπέφευγε τὴν μονοτονίαν τῶν κατὰ μόνος διαλέξεων. Ὑπὸ ταύτην ἡ ἐκείνη τὴν ἀφορμὴν ἐξήρχετο καὶ ἔμεινεν ἔξω τοῦ μεγάρου ὅλον τὸ μεταμεσημβριανὸν διάστημα. Καὶ ἡ Κλάρα διήρχετο ὀλοκλήρους ἡμέρας ἐν τῇ μικρᾷ κυανοχρόῳ αἰθούσῃ, ἣτις τόσον ταχέως ἀπέβη διὰ τὸν λαυρέντιον τὸ κέντρον τοῦ κόσμου! Διὰ τοῦ εὐπίστου καὶ μωροπίστου ἐκείνου ἐγωϊσμοῦ ὅστις ἀποτελεῖ τὸν κύριον χαρακτῆρα, πολλῶν συζύγων—ἐγωϊσμοῦ, ὃν καθίστα ζωηρότερον κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην δικαία ἐκτίμησις τῆς τιμιότητος τῆς Κλάρας—ὁ Γεράρδος ἐσυνειθῆσεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ χρησιμοποιοῖ

(*) Ἴδε ἀριθμ. 4 σελ 68—70.